

určuje, že navrhovateľ je výlučným vlastníkom stavieb - hájenka G. súp. č. XXX postavená na pozemku C. parc. č. XXXX/X, robotnícka ubikácia "I." súp. č. XXX postavená na pozemku C. parc. č. XXXX/X a chata súp. č. XXX postavená na pozemku C. parc. č. XXXX/X, všetky stavby zapísané na LV č. XXX, vedeného Správou katastra llava, nachádzajúce sa v katastrálnom území I.

a z r u š u j e výrok rozsudku okresného súdu o povinnosti odporcu vydať vyššie uvedené nehnuteľnosti navrhovateľovi, ako aj výrok o trovách konania s tým, že ostatné výroky rozsudku okresného súdu zostávajú týmto rozhodnutím nedotknuté a vec v r a c i a okresnému súdu na ďalšie konanie.

o d ô v o d n e n i e :

Rozsudkom Okresného súdu Trenčín zo dňa 10. apríla 2012, č. k. 20C/102/2006-327, bolo rozhodnuté tak, že

- navrhovateľ je vlastníkom nehnuteľností, uvedených vo výroku tohto uznesenia,
- odporca je povinný vyššie uvedené nehnuteľnosti vydať navrhovateľovi do 3 dní od právoplatnosti rozsudku,
- v časti určenia vlastníctva a vydania pozemkov C. parc. č. XXXX/X les o výmere XXXXXX m², C. parc. č. Y./X les o výmere XXXX m², C. parc. č. XXXX/X les o výmere XXXXXX m², C. parc. č. XXXX/X trvalý trávnatý porast o výmere XXXX m², C. parc. č. XXXX/X les o výmere XXXX m², C. parc. č. XXXX les o výmere XXXXX m², všetky parcely vytvorené geometrickým plánom D.. G. Q. č.131-20C/202-2010 z 11.11.2010 overeným Správou katastra llava pod. č. XXX/XXXX zo dňa 12.11.2010, sa návrh zamietá,
- v časti určenia vlastníctva a vydania pozemkov C. parc. č. XXXX/X les o výmere XXXXXX m², C. parc. č. Y./X les o výmere XXXXX m², C. parc. č. XXXX/X ostatné plochy o výmere XXX m², C. parc. č. XXXX les o výmere XXXXXX m², C. parc. č. XXXX les o výmere XXXXX m², C. parc. č. XXXX/X les o výmere XXXX m², C. parc. č. XXXX/X les o výmere XXXXXX m², C. parc. č. XXXX/X les o výmere XXXX m², C. parc. č. XXXX/X les o výmere XXXXX m², všetky parcely vytvorené geometrickým plánom D.. G. Q. č. 132-20C/202-2010 z 11.11.2010 overeným Správou katastra llava pod. č. XXX/XXXX zo dňa 12.11.2010 sa návrh zamietá,
- v časti určenia vlastníctva a vydania pozemku C. parc. č. XXXX ostatné plochy o výmere XXXX m² parcela vytvorená geometrickým plánom D.. G. Q. č. 133-20C/202-2010 z 11.11.2010 overeným Správou katastra llava pod č. XXX/XXXX zo dňa 12.11.2010 sa návrh zamietá,
- vo zvyšku sa konanie zastavuje,
- o trovách konania súd rozhodne do 30 dní po právoplatnosti rozsudku.

V odôvodnení rozsudku okresný súd uviedol, že navrhovateľ sa návrhom, došlým na súd dňa 23.06.2006, domáha vydania nehnuteľností v kat. úz. I. zapísaných v pkn. vl. č. XXX pod pol. X až XXX, ktoré tvoria lesný pôdny fond, hospodárske stavby a ostatné stavby, súvisiace s ním, ako aj vydania investičných lesných ciest a ich častí, ktoré boli vybudované z prostriedkov štátu, vrátane dokumentácie, ktorá k týmto nehnuteľnostiam prislúcha, to všetko titulom zákona č. 161/2005 Z. z.. Na pojednávaní dňa 20.03.2012, vzhľadom na závery znaleckého dokazovania, navrhovateľ formuloval petičný návrh tak, ako to okresný súd uviedol vo výrokovvej časti svojho rozsudku. Odporca žiadal návrh ako nedôvodný v celom rozsahu zamietnuť s odôvodnením, že navrhovateľ nepreukázal, že by bol vlastníkom predmetných nehnuteľností, príp. právnym nástupcom pôvodného vlastníka. Taktiež v prekluzívnej lehote do 30.04.2006 nepreukázal navrhovateľ odporcovi svoje právne nástupníctvo, existenciu reštitučného titulu a ani riadne nevyšpecifikoval nehnuteľnosti, ktorých vrátenia sa domáha.

Na základe vykonaného dokazovania okresný súd zistil, že predmetom tohto sporu sú nehnuteľnosti, ktoré tvoria poľnohospodársku pôdu, hospodárske budovy a iné stavby, patriace k pôvodnej hospodárskej usadlosti, lesný pôdny fond a stavby súvisiace s ním. Vychádzajúc zo znenia § 2 ods. 1 písm. a, b, c) zák. č. 161/2005 Z. z. podľa názoru okresného súdu je zrejmé, že podmienka stanovená v tomto zákonom ustanovení, je splnená. Biskupstvo je útvarom, ktorý má právnu subjektivitu a je oprávnené ku všetkým právnym úkonom, týkajúcim sa nehnuteľností, ležiacich v obvode diecézy. Uvedený záver zaujal jednoznačne Krajský súd v Trenčíne vo svojom rozhodnutí zo dňa 24.10.2002, č.k. 19Co/259/2002-252. To, že navrhovateľ (Biskupstvo Nitra) má právnu subjektivitu nakoniec vyplýva i z tej skutočnosti, že mu bolo pridelené IČO 355 93 008. Ako vyplýva z mapy Nitrianskeho biskupstva

- grafického členenia územia Slovenskej republiky na diecézy (čl. 41), sporné nehnuteľnosti sa nachádzajú v obvode diecézy navrhovateľa.

V prejednávanej veci bolo podľa názoru okresného súdu nesporné a vyplýva to i z pkn. vl. č. XXX pre k.ú. I., že predmetné nehnuteľnosti tvorili majetok študijného fondu. Spornou bola otázka, či tieto nehnuteľnosti boli majetkom rímskokatolíckej cirkvi. Ako vyplýva z už uvedeného rozhodnutia Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 24.10.2002, č.k. 19Co/259/2002-248, odvolací súd v obdobnom prípade dospel jednoznačne k právnemu názoru, že majetok študijného fondu bol až do poštátneia majetkom rímskokatolíckej cirkvi. Uvedený záver si okresný súd v prejednávanej veci v plnom rozsahu osvojil a teda ustálil, že sporné nehnuteľnosti boli majetkom rímskokatolíckej cirkvi.

Podľa záverov okresného súdu navrhovateľovi bolo odňaté vlastníctvo k predmetným nehnuteľnostiam bez náhrady postupom podľa zákona č. 142/1947 Zb., keď uvedené nehnuteľnosti boli predmetom revízie v zmysle cit. zák. č. 142/1947 Zb. Skutočnosť, že sporné nehnuteľnosti boli zabrané štátom, bola poznamenaná v pozemnoknižnom zápise vo vl. č. 297 k. ú. I., v ktorom je zároveň poznamenané, že Povereníctvo pôdohospodárstva zamýšľa tieto nehnuteľnosti prevziať. Je nepochybné, že predmetné nehnuteľnosti podliehali trvalej úprave vlastníctva k poľnohospodárskej a lesnej pôde podľa zák. č. 142/1947 Zb., čo vyplýva z pozemnoknižného zápisu vo vl. č. XXX k. I. pod B4 zo dňa 08.04.1948, čd. XXX, v ktorom sa uvádza, že podľa žiadosti Povereníctva pôdohospodárstva a pozemkovej reformy zo dňa 09.03.1948 č. 809/48 - IV/D sa poznamenáva, že nehnuteľnosti vedené na strane A sú predmetom revízie podľa zák. č. 142/1947 Zb. Pod B5 zo dňa 25.06.1948, čd. 532. V tej istej pkn. vl. sa uvádza, že podľa návrhu a oznámenia Povereníctva pôdohospodárstva a pozemkovej reformy zo dňa 15.06.1948 čj. B - 1674/48 - I/D, učineneho na základe ustanovení zákona z 11.07.1947 č. 142 Zb. v znení zák. č. 44/1948 a vl. nariadenia č. 1 Zb. zo dňa 07.01.1948 v znení vl. nar. č. 90/1948 Zb., ako aj v zmysle § 2 a nasl. zákona zo dňa 08.04.1920 č. 329 Zb. z. a n. v znení zákona zo dňa 13.07.1922 č. 220 Zb. z. a n., sa poznamenáva, že predmetné nehnuteľnosti Povereníctvo pôdohospodárstva zamýšľa prevziať podľa zák. č. 142/1947 Zb. v znení zák. č. 44/1948 Zb. Nakoniec pod B6 zo dňa 16.03.1959, čd. 49 v tej istej pkn. vl. sa uvádza, že podľa prídelovej listiny, vydanjej ONV v Ilave dňa 16.12.1958 a zákona č. 142/1947 Zb., sa odpisujú parc. č. XXXX, XXXX, XXXX/X, XXXX/X, XXXX/X a XXXX/X zapisujú sa do novej vl. č. XXXX tejto knihy. Zákon č. 142/1947 Zb. podrobil revízii úpravu pozemkového vlastníctva, vykonanú podľa záborového zákona č. 215/1919 Zb. Z hľadiska prechodu sporného majetku z navrhovateľa na štát bol rozhodujúcim dátum súpisu majetku, podliehajúceho režimu zákona č. 142/1947 Zb. t.j. 15.12.1949, čo vyplýva zo zápisnice o prevzatí lesných nehnuteľností z uvedeného dňa. V uvedenej zápisnici zo dňa 15.12.1949 sa výslovne uvádza, že predmetom zápisnice je prevzatie lesného majetku veľkostatku Študijnej základiny Opatová nad Váhom od vlastníka, poľahne osôb hospodáriacich podľa zákona č. 142/1947 Zb. a odovzdanie prídelcom. Z uvedeného je zrejmé, že nehnuteľnosti, ktorých vydania sa navrhovateľ v konaní domáha, prešla na štát v rozhodnom období na základe odňatia bez náhrady postupom podľa zák. č. 142/1947 Zb. V uvedenej otázke, t.j. v otázke prechodu sporného majetku z navrhovateľa na štát sa okresný súd opätovne pridržal názoru, vysloveného v rozhodnutí Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 04.10.2001, č.k. 19Co/242/2000-215, v ktorom konaní sa riešil obdobný prípad.

Okresný súd poukázal na znenie § 2 ods. 2 zák. č. 161/2005 Z. z., podľa ktorého právo na navrátenie vlastníctva k nehnuteľným veciam môže uplatniť oprávnená osoba, ktorou je registrovaná cirkev a náboženská spoločnosť so sídlom na území Slovenskej republiky, vrátane ich útvarov, ktoré majú právnu subjektivitu a ktorých nehnuteľná vec prešla do vlastníctva štátu, obce v období od 8. mája 1945 do 1. januára 1990 spôsobom uvedeným v § 3 cit. zákona. Tiež poukázal na znenie § 3 ods. 1 písm. c) zák. č. 161/2005 Z. z., podľa ktorého oprávnenej osobe sa navráti vlastníctvo k nehnuteľným veciam, ktoré prešli do vlastníctva štátu alebo obce na základe odňatia bez náhrady postupom podľa zákona č. 142/1947 Zb. o revízii prvej pozemkovej reformy alebo podľa zákona č. 46/1948 Zb. o novej pozemkovej reforme (trvalej úprave vlastníctva k poľnohospodárskej a lesnej pôde).

Za použitia citovaných ustanovení § 2 a § 3 zák. č. 161/2005 Z. z. okresný súd jednoznačne ustálil, že navrhovateľ je oprávnenou osobou v zmysle uvedeného zákona a že predmetné nehnuteľnosti prešli z navrhovateľa na odporcu v rozhodnom období na základe skutočnosti, uvedenej v § 3 ods. 1 písm. c) uvedeného zákona. Pokiaľ odporca tvrdil opak, t.j. že navrhovateľ nie je oprávnenou osobou, okresný súd sa s takýmto právnym názorom nestotožnil.

Okresný súd ďalej zistil, že výzvou zo dňa 15.03.2006 vyzval navrhovateľ Lesy Slovenskej republiky, š.p. na navrátenie vlastníctva k nehnuteľnostiam v k.ú. I., ktoré sú evidované v pkn. vl. XXX pod pol. X až XXX s tým, že uvedené nehnuteľnosti prešli na štát z dôvodu uvedenom v § 3 ods. 1 písm. c) zák. č. 161/2005 Z. z.. Listom zo dňa 05.04.2006 Lesy Slovenskej republiky, š.p. oznámili navrhovateľovi, že po preskúmaní žiadosti zo dňa 15.03.2006 dospeli k záveru, že navrhovateľ nespĺňa nárok na prinavrátenie vlastníctva k nehnuteľnostiam zapísaným v pkn. vl. č. XXX k.ú. I., nakoľko navrhovateľ nepredložil žiaden doklad o jeho právnom nástupníctve po Študijnej základine v Bratislave.

Okresný súd poukázal na znenie § 5 ods. 1 zák. č. 161/2005 Z. z. a názor Ústavného súdu SR uvedeného v Náleze zo dňa 07.07.2010, sp. zn. I. ÚS 12/2010, podľa ktorého požiadavka určitosti výzvy, ktorou si subjekt uplatňuje reštitučný nárok, je splnená uvedením pozemnoknižnej vložky a katastrálneho územia, v ktorom sa predmetné nehnuteľnosti nachádzajú. V uvedenom náleze sa ústavný súd ďalej zaoberal i otázkou interpretácie reštitučných zákonov a poukázal na nález Ústavného súdu ČR zo dňa 24.03.2004, sp. zn. I. ÚS 38/2002, podľa ktorého pri aplikácii reštitučných zákonov nie je možné pristupovať príliš reštriktívne a formalisticky, ale naopak je nutné použiť ich veľmi citlivo, vždy s ohľadom na okolnosti konkrétneho prípadu a najmä zmysel a účel zákona. Vychádzajúc z vyššie uvedeného okresný súd vyslovil názor, že výzva navrhovateľa zo dňa 15.03.2006 spĺňa všetky zákonom predpísané náležitosti a bola podaná včas. Nestotožnil sa teda s právnym názorom odporcu, podľa ktorého navrhovateľ nedostatočne vyšpecifikoval predmetné nehnuteľnosti a že v prekluzívnej lehote jeho výzva nespĺňala zákonom požadované náležitosti. Keďže odporca nevyhovel písomnej výzve navrhovateľa zo dňa 15.03.2006 a ten žalobným návrhom, došlým na okresný súd dňa 23.06.2006, uplatnil svoj nárok na súde s § 5 ods. 3 zák. č. 161/2005 Z. z., okresný súd dospel k záveru, že návrh navrhovateľa bol podaný včas.

Okresný súd ďalej uviedol dôvody pre ktoré návrh navrhovateľa v časti zamietol. Pre úplnosť dodal, že i keď v zmysle § 4 ods. 1 zák. č. 161/2005 Z. z. je povinnou osobou právnická osoba, ktorá spravuje nehnuteľnosti vo vlastníctve štátu alebo obce, táto osoba je legitimovaná len na uzatvorenie mimosúdnej dohody o vydaní nehnuteľností, t.j. do doby, než je vyvolané súdne konanie. V samotnom sporovom súdnom konaní už musí vystupovať ako odporca subjekt, ktorý je nositeľom zákonnej hmotnoprávnej povinnosti na vydanie veci, ktorým je v tomto prípade Slovenská republika ako vlastník veci. Navrhovateľ teda správne ako odporcu označil Slovenskú republiku.

Vo zvyšnej časti okresný súd konanie zastavil podľa ust. § 96 ods. 1 O.s.p. v súlade s dispozitívnym prejavom navrhovateľa, ktorý po úprave žalobného petitu na pojednávaní dňa 20.03.2012, sa už nedomáhal vydania nehnuteľností, vedených na LV č. XXXX pre k.ú. I., ktoré nakoniec ani neboli vo vlastníctve odporcu, ale vo vlastníctve fyzickej osoby.

Za použitia § 151 ods. 3 O.s.p. okresný súd o trovách konania rozhodol tak, že o nich rozhodne do 30 dní po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej, čo je odôvodnené zložitou prejednávanej veci.

Proti výrokom rozsudku o určení vlastníckeho práva navrhovateľa a o povinnosti odporcu vydať nehnuteľnosti navrhovateľovi podal včas odvolanie odporca prostredníctvom svojho právneho zástupcu. V odvolaní v prvom rade namietal správnosť záveru okresného súdu o aktívnej legitimácii navrhovateľa, ktorý podľa jeho názoru v konaní nepreukázal, že by bol niekedy skutočným vlastníkom sporných nehnuteľností. Podľa názoru odporcu rozsudkom o určení vlastníckeho práva sa nekonštituuje nový právny vzťah, len sa deklaruje už existujúci právny vzťah. Naproti tomu sa na základe zákona č. 161/2005 Z. z. v prípade splnenia zákonných podmienok môže z oprávnenej osoby - nevlastníka stať vlastník nehnuteľnosti. Preto bolo povinnosťou okresného súdu zamietnuť návrh na určenie vlastníckeho práva navrhovateľa k sporným nehnuteľnostiam, keďže navrhovateľ nie je vlastníkom uvedených nehnuteľností. Z hľadiska oprávnenosti navrhovateľa požadovať vydanie vlastníctva sporných nehnuteľností odporca poukázal na to, že podľa výsledkov vykonaného dokazovania sporné nehnuteľnosti boli pôvodne vo vlastníctve Študijnej základiny. Bolo teda povinnosťou navrhovateľa preukázať, že je buď pôvodným pozemnoknižným vlastníkom nehnuteľností, ktoré mu boli odňaté, alebo že je právnym nástupcom pôvodného pozemnoknižného vlastníka, ktorú dôkaznú povinnosť si navrhovateľ nesplnil. Z pohľadu svetského práva je vlastníkom nehnuteľnosti tá osoba, ktorá má právnu subjektivitu a ktorej svedčí zápis vlastníctva v katastri nehnuteľností, predtým v pozemkovej knihe. Svetské právo rešpektuje aj prechod vlastníckeho práva z jednej cirkevnej právnickej osoby na druhú s tým, že vlastníkom nehnuteľností je ten útvar rímskokatolíckej cirkvi, ktorý spravuje dotknuté územie. Podľa názoru odporcu jeho obrana, že Študijná základina nebola cirkevnou právnickou osobou, nebola

v konaní žiadnym spôsobom vyvrátená aj s poukazom na listinné dôkazy, predložené odporcom. Odporca v odvolaní ďalej namietal, že výzva navrhovateľa na vydanie vlastníctva nemala náležitosti predpísané zákonom, že navrhovateľ v konaní nepreukázal odňatie vlastníckeho práva k sporným nehnuteľnostiam spôsobom podľa § 3 zákona č. 161/2005 Z. z. a že ktorákolvek z budov, uvedených v návrhu, bola ku dňu odňatia vo vlastníctve študijnej základniny. Odporca tiež namietal, že napadnuté výroky o určení vlastníctva nie sú zapisateľné v katastri nehnuteľností z dôvodu, že prílohou rozsudku nie sú geometrické plány, na ktoré sa rozsudok odvoláva. Preto navrhol, aby odvolací súd zmenil rozsudok v napadnutej časti tak, že návrh navrhovateľa zamietne a odporcovi prizná náhradu trov odvolacieho konania, ako budú tieto vyčíslené na pojednávaní.

Navrhovateľ sa k odvolaniu odporcu nevyjadril.

Krajský súd, ako súd odvolací, vec preskúmal podľa § 212 ods. 1 O.s.p. bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 214 ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že rozsudok okresného súdu je potrebné podľa § 221 ods. 1 písm. f), h) O.s.p. zrušiť z týchto dôvodov:

Na základe preskúmania veci sa odvolací súd stotožnil s odvolacími dôvodmi odporcu v tom smere, že rozsudok okresného súdu je zmätočný.

Z napadnutých výrokov rozsudku vyplýva, že okresný súd určil navrhovateľa za vlastníka sporných nehnuteľností (deklaroval, že je tu právny vzťah) a uložil odporcovi vydať navrhovateľovi nehnuteľnosti, ktorých vlastníctvo určil podľa uznesením pripustenej zmeny petitu návrhu navrhovateľa. V odôvodnení rozsudku okresný súd uviedol, že svoje rozhodnutie, ktorým vyhovel návrhu, založil na uplatnenom práve navrhovateľa podľa zákona č. 161/2005 Z. z.

Podľa § 80 O.s.p. návrhom na začatie konania možno uplatniť, aby sa rozhodlo najmä

- a) o osobnom stave,
- b) o splnení povinnosti, ktorá vyplýva zo zákona, z právneho predpisu alebo z porušenia práva,
- c) o určení, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem.

Z ustanovení zákona č. 161/2005 Z. z. vyplýva, že tento zákon zaviedol povinnosť vydať vlastníctvo k nehnuteľnostiam (vydať právo, nie vec ako takú, nehnuteľnosť - predmet zákona §1) oprávnenej osobe za splnenia tam uvedených zákonných povinností. Ustanovenie § 5 uvedeného zákona ukladá povinnej osobe povinnosť uzavrieť s oprávnenou osobou dohodu o vydaní vlastníctva k nehnuteľnostiam oprávnenej osobe a pre prípad nesplnenia tejto povinnosti oprávňuje oprávnenú osobu domáhať sa na súde splnenia tejto zákonnej povinnosti povinnej osoby. Z uvedeného vyplýva, že z hľadiska ustanovenia § 80 O.s.p. oprávnená osoba podľa zákona č. 161/2005 Z. z. sa návrhom na súde môže domáhať, aby sa rozhodlo o splnení povinnosti vydať vlastníctvo k nehnuteľnostiam, ktorá povinnosť vyplýva z uvedeného zákona. Preto návrh na vydanie vlastníctva nehnuteľností podľa § 5 ods. 3 zákona č. 161/2005 Z. z. je návrhom podľa § 80 písm. b) O.s.p.

Odvolací súd považuje za potrebné zdôrazniť, že znenie zákona č. 161/2005 Z. z. bez akýchkoľvek pochybností rešpektuje platnosť a účinnosť zákonov, na základe ktorých bolo založené vlastníctvo štátu k nehnuteľnostiam, odňatým oprávneným subjektom a teda v plnom rozsahu rešpektuje existenciu vlastníctva (existenciu legitímneho práva) štátu k týmto nehnuteľnostiam. Zákon č. 161/2005 Z. z. preto v zmysle § 132 ods. 1 O.s.p. na zánik tohto vlastníckeho práva štátu a na vznik vlastníckeho práva oprávnenej osoby vyžaduje vykonanie právneho úkonu, uzavretie dohody o vydaní vlastníctva nehnuteľností medzi povinnou a oprávnenou osobou (§ 5 ods. 1, 2 uvedeného zákona) a splnenia povinnosti povinnej osoby uzavrieť takúto dohodu (vykonať právny úkon) sa oprávnená osoba môže domáhať na súde (§ 5 ods. 3 uvedeného zákona).

Naproti tomu návrh na určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, ako o ňom rozhodol okresný súd v prejednávanom prípade, je podľa ustálenej súdnej praxe nepochybne posudzovaný ako návrh na vydanie rozhodnutia podľa § 80 písm. c) O.s.p., ktorým sa deklaruje (nekonštituuje) už reálne existujúci právny vzťah. Zákonom požadovaný naliehavý právny záujem na určení vlastníckeho práva k nehnuteľnosti býva v zásade daný rozporom medzi údajmi v evidencii nehnuteľností, ktoré sú vyvrátiteľnou fikciou o vlastníctve nehnuteľnosti, so skutočným právnym vzťahom. Pri určení vlastníctva k nehnuteľnosti nedochádza k vzniku alebo zmene alebo zániku vlastníckeho práva účastníkov,

ale súd svojim rozhodnutím len deklaruje existujúci skutočný právny vzťah (existujúce vlastníctvo k nehnuteľnosti), či už zamietnutím návrhu, teda deklarováním fikcie správnosti zápisu v evidencii nehnuteľností, alebo určením vlastníctva, ktoré rozhodnutie je podkladom k oprave údajov v evidencii nehnuteľnosti v súlade so skutočným stavom veci.

Keďže v prejednávacom prípade okresný súd napadnutými výrokmi rozsudku určil vlastnícke právo navrhovateľa k sporným nehnuteľnostiam podľa určovacieho petitu návrhu navrhovateľa podľa § 80 písm. c) O.s.p. a tieto výroky odôvodnil dobrovoľným nespĺnením povinnosti odporcu podľa zákona č. 161/2005 Z. z. vykonať právny úkon, uzavrieť s navrhovateľom dohodu o vydaní vlastníctva k sporným nehnuteľnostiam, podľa názoru odvolacieho súdu odôvodnenie rozsudku je v rozpore s napadnutými výrokmi tohto rozsudku. V zmysle vyššie uvedených úvah okresný súd na jednej strane napadnutými výrokmi o určení vlastníckeho práva navrhovateľa deklaroval, že aktuálne zápisy v evidencii nehnuteľností nie sú správne, lebo nezodpovedajú skutočnému stavu veci a na druhej strane v odôvodnení rozsudku konštatoval, že na základe platných zákonných ustanovení bolo navrhovateľovi „...odňaté vlastníctvo k predmetným nehnuteľnostiam bez náhrady postupom podľa zákona č. 142/1947 Zb. ...“, teda zrejme podľa záveru okresného súdu v súlade s platným právom a „... sporné nehnuteľnosti boli zabrané štátom...“. Odvolací súd poukazuje aj na záver okresného súdu, podľa ktorého „... nehnuteľností, ktorých vydania sa navrhovateľ v konaní domáha, prešli na štát v rozhodnom období na základe odňatia bez náhrady postupom podľa zák. č. 142/1947 Zb.“ Podľa názoru odvolacieho súdu z uvedeného možno vyvodiť jedine to, že v čase rozhodovania okresný súd pri odôvodňovaní rozsudku zjavne považoval v evidencii nehnuteľností deklarované vlastníctvo štátu k sporným nehnuteľnostiam za zodpovedajúce skutočnému právnemu stavu veci.

S poukazom na uvedené odvolací súd dospel k názoru, že záver okresného súdu v odôvodnení rozsudku o zákonom nadobudnutí vlastníctva sporných nehnuteľností štátom podľa doposiaľ platného a účinného zákona č. 142/1947 Zb., ktoré bolo aj v čase rozhodovania okresného súdu evidované v evidencii nehnuteľností ako vlastníctvo štátu, je v rozpore s napadnutými výrokmi rozsudku, ktorými okresný súd fakticky a záväzne deklaroval vlastníctvo sporných nehnuteľností navrhovateľa, teda zároveň deklaroval aj nesúlad zápisu vlastníckeho práva štátu k sporným nehnuteľnostiam v evidencii nehnuteľností so skutočným stavom. Z uvedeného dôvodu odvolací súd považuje rozsudok okresného súdu v napadnutých výrokoch za nepreskúmateľný v rozpore s ustanovením § 157 ods. 2 O.s.p. Uvedený rozpor navyše reálne zneisťuje pozíciu odvolateľa ako účastníka konania v tom, akým účinným spôsobom môže realizovať svoju obranu v súdnom konaní, keďže napadnuté výroky deklarujú nesprávnosť zápisov v pozemkovej knihe a odôvodnenie rozsudku naopak hovorí, že aktuálne zápisy o vlastníckom práve štátu k sporným nehnuteľnostiam sú správne a k nadobudnutiu tohto vlastníctva štátu došlo v súlade s platným a účinným zákonom č. 142/1947 Zb.

Za nepreskúmateľný považoval odvolací súd aj záver okresného súdu, podľa ktorého majetok študijného fondu bol až do poštátneia majetkom rímskokatolíckej cirkvi. Okresný súd oprel tento svoj názor o názor, vyslovený v rozsudku Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 24.10.2002, č. k. 19Co/259/2002-248 a bez ďalšieho si tento názor osvojil. V odôvodnení rozsudku, na ktorý poukázal okresný súd, sa uvádza: „V danej veci je bez akýchkoľvek pochybností, že žiadané nehnuteľnosti tvorili majetok študijného fondu. Študijný fond bol založený Máriou Teréziou z opustených cirkevných majetkov a zo skonfiškovaných majetkov niektorých reholí a bol určený na udržiavanie škôl, patronátnych kostolov a fár, na stavbu gymnaziálnych budov a udeľovanie podpôr a štipendií študentov. V roku 1793 boli majetky tvoriace podstatu študijného fondu odňaté dvorskej komore a vrátené pôvodnému účelu a vlastníkovi - cirkvi a takýto stav trval až do rozpadu Rakúsko - uhorskej monarchie. Po vzniku prvej ČSR bol na majetok cirkvi uvalený štátny dozor. V novembri 1929 vstúpil do platnosti Modus Vivendi, t. j. dohoda medzi Svätou stolicou a ČSR, podľa ktorého správa cirkevných majetkov (i nehnuteľných), ktoré boli riadené nútenou správou, bola dočasná až do dohody o novom ohraničení a dotácií diecéz. Fondové majetky boli až do roku 1935 spoločne spravované s majetkami cirkevnými a odvtedy boli spravované samostatnou likvidačnou komisiou. Z jej pôsobnosti vyplývalo dočasne spravovať cirkevný majetok, medzi ktorý patril aj majetok študijných a univerzitných základnín. V rokoch 1939-1945 vykonávalo správu Ministerstvo školstva a národnej osvety v Bratislave a od roku 1946 Povereníctvo školstva a osobitného odboru pre správu základnín v Bratislave. Jednalo sa len o určitú špecifickú ingerenciu štátu do cirkevného vlastníctva. Predmetné nehnuteľnosti boli až do poštátneia majetkom rímskokatolíckej cirkvi. Tomuto záveru neodporuje ani zistenie, že ako ich vlastník bol v pozemkovej knihe zapísaný Maďarský kráľovský verejný majetok (študijný podklad). Návrh na vykonanie pozemnoknižného zápisu nemohli

navrhnutí žiadne orgány verejnej správy, ani ten, kto obstarával úlohy právneho zástupcu fondu, lebo neboli oprávnené robiť záväzné prejavy so súkromnoprávnymi následkami“.

Podľa názoru senátu odvolacieho súdu odôvodnenie napadnutého rozsudku s odkazom na právny názor krajského súdu v inej obdobnej veci nedáva odpoveď na otázku, ako okresný súd posúdil právnu subjektivitu študijného fondu, teda jeho spôsobilosť byť nositeľom práv a povinností, vrátane vlastníckych práv k sporným nehnuteľnostiam, vyriešenie ktorej otázky je základným predpokladom nielen pre rozhodnutie o určení vlastníckeho práva, ale aj pre posúdenie nárokov navrhovateľa podľa zákona č. 161/2005 Z. z.

Podľa názoru senátu odvolacieho súdu v odôvodnení napadnutého rozsudku absentuje jednoznačný záver okresného súdu, či študijnú základninu považoval za samostatný subjekt práva s právnou subjektivitou a v ktorom časovom úseku. Doložené zápisy z evidencie nehnuteľností by mohli svedčiť o tom, že študijná základnina by mala byť považovaná za subjekt práva s úplnou právnou subjektivitou, teda za subjekt, oprávnený nadobúdať vo vlastnom mene aj vlastníctvo nehnuteľností. Ak by okresný súd vychádzal zo záveru, že študijný fond bol subjektom práva aj v roku 1973 a zároveň sa stotožnil s názorom, podľa ktorého „v roku 1793 boli majetky tvoriace podstatu študijného fondu odňaté dvorskej komore a vrátené pôvodnému účelu a vlastníkovi - cirkvi a takýto stav trval až do rozpadu Rakúsko - uhorskej monarchie“, v odôvodnení rozsudku absentuje identifikácia právnej skutočnosti v mieste, čase a subjektoch (konkrétny právny úkon, právny akt, či už normatívny alebo individuálny a pod.), na základe ktorej právnej skutočnosti malo v naznačenom období dôjsť k zániku vlastníckeho práva študijnej základniny k sporným nehnuteľnostiam a k nadobudnutiu tohto vlastníctva iným subjektom práva, cirkvi. Pokiaľ by však okresný súd nepovažoval študijnú základninu za subjekt práva, a teda by vychádzal z toho, že subjektom práva mala byť dvorská komora, ktorej „boli odňaté majetky, tvoriace podstatu študijného fondu“, nemohol by byť objektívne správny názor okresného súdu v odôvodnení napadnutého rozsudku, podľa ktorého je navrhovateľ právnym nástupcom študijného fondu, ako subjektu bez právnej subjektivity, z ktorého titulu ustálil, že navrhovateľ by mal byť nositeľom majetkových práv oprávneného podľa zákona č. 161/2005 Z. z. Z uvedeného vyplýva, že správne posúdenie právnej subjektivity študijnej základniny, uvádzanej v evidencii nehnuteľností ako vlastníka sporných nehnuteľností, je v zmysle § 120 ods. 1 druhá veta O.s.p. nevyhnutné nielen pre určenie vlastníckeho práva k sporným nehnuteľnostiam, ale aj pre posúdenie práva podľa zákona č. 161/2005 Z. z.

Z uvedených dôvodov odvolací súd dospel k záveru, že rozsudok okresného súdu je v tomto smere nepreskúmateľný, teda nie je v súlade s ustanovením § 157 ods. 2 O.s.p. V súvislosti s uvedeným záverom odvolací súd považuje za potrebné poukázať aj na ustálenú súdnu prax, podľa ktorej konanie a rozhodovanie všeobecných súdov sa uskutočňuje v predpísanom ústavnom a zákonnom rámci, rešpektovanie ktorého vylučuje svojvôľu v ich postupe, pričom vylúčenie svojvôle sa zabezpečuje viacerými prostriedkami, vrátane ich povinnosti svoje rozhodnutia náležite odôvodniť. Odôvodnenie rozhodnutí dovoľuje účastníkom konania posúdiť, ako súd v ich veci vyložil a aplikoval príslušné predpisy a akými úvahami sa spravoval pri svojom rozhodovaní. Odôvodnenie rozhodnutí súdov tvorí v tomto smere súčasť spravodlivého súdneho procesu a zodpovedá základnému právu na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Odňatie tejto možnosti účastníkovi v zásade zakladá dôvod na postup podľa § 221 ods. 1 písm. f) O.s.p.

S poukazom na uvedené odvolací súd zrušil rozsudok okresného súdu v napadnutej časti a vo výroku o trovách konania podľa § 221 písm. f), h) O.s.p. a podľa § 221 ods. 2 O.s.p. mu vec vrátil na ďalšie konanie. Po vrátení veci bude predovšetkým úlohou okresného súdu ujasniť si otázku právnej subjektivity študijnej základniny, uvádzanej v evidencii nehnuteľností ako vlastníka sporných nehnuteľností, v intenciách ustanovenia § 18 v spojení s § 854 Občianskeho zákonníka. Tieto otázky bude nevyhnutné posudzovať v kontexte historických dokumentov, nachádzajúcich sa v spise, najmä prekladu listiny panovníčky Márie Terézie zo dňa 25. marca 1780 (č. l. 243 až 269), ktorou mala previesť práve aj sporné nehnuteľnosti (oslobodené od cudzieho práva - č. l. 248, druhá strana) na základe jej dispozičného práva do večného daru Základniny študijnej a obecných škôl v Kráľovstve Uhorskom a pripojených provinciách, aby „pre starostlivosť Našu Kráľovskú, ktorú k výchove a vzdelaniu mládeže venujeme“ tieto zdroje pripadli pre obecné dobro (č. l. 247 až 248). Z hľadiska posúdenia charakteru študijnej základniny bez povšimnutia okresného súdu nemôže ostať ani označenie tejto listiny panovníčky, ako zákona a označenie verejnej študijnej a Školskej základniny Kráľovstva Uhorska ako „verejného Fondu“. Až na základe poučenia

právnej subjektivity študijnej základniny bude možné ustáliť, či tento subjekt podľa práva nadobudol vlastnícke práva k sporným nehnuteľnostiam. V prípade pozitívnej odpovede bude potrebné posúdiť, či uvedený subjekt práva existuje (ustanovenie § 28 zákona č. 29/1951 Zb. je len ustanovením, zmocňujúcim vládu zrušiť aj základniny a preto bude potrebné zistiť, či takýto akt vlády existuje a kto sa stal právnym nástupcom zrušenej základniny - vid'. aj čl. 170 až 184 pripojeného spisu okresného súdu 13C/52/1996). Až po riadnom objasnení týchto otázok bude možné ustáliť, či zistené skutočnosti zodpovedajú zápisom v evidencii nehnuteľností a umožňujú rozhodnúť o návrhu navrhovateľa na určenie vlastníckeho práva navrhovateľa, alebo či je potrebné vykonať ďalšie dokazovanie, nevyhnutné pre rozhodnutie o návrhu navrhovateľa.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné .